

[Holger Eriksen.]

hospitalet skulle have lov til at stemme, hvad så med den syge, som ligger i hjemmet? Skulle vedkommende ikke have den samme ret? Jeg mener det. Men samtidig må man gøre sig klart, at her vil det være helt umuligt at føre kontrol med hemmeligholdelsen. Uden at ville beskyldte mændene for brutalitet eller åndelig grusomhed har jeg dog den opfattelse, at det ville blive yderst sjældent, at den syge hustru stemte anderledes, end hendes mand ønskede det.

Kommissionen har ladet spørgsmålet stå åbent, og forslaget følger derfor de kendte retningslinier. Det er meningen, at man nu skal underkaste det en nærmere undersøgelse i det udvalg, der nedsættes. Mit partis standpunkt er det, at man selvfølgelig er stemt for at lade de syge afgive stemme, men under den forudsætning, at der kan findes en praktisk ordning, der skaber garanti for, at afstemningen ikke kan kontrolleres af uvedkommende, og uvedkommende i denne forbindelse betyder enhver anden end den pågældende vælger.

Alt i alt kan jeg sige om lovforslaget, at jeg mener, at kommissionen har gjort et grundigt arbejde, og at det forslag, der fremsættes, bør vedtages. Det sidste gælder også forslaget om folkeafstemning, hvor man har fulgt retningslinierne fra 1939; jeg tror ikke, det er muligt at finde en bedre form.

Harald Nielsen: Det foreliggende forslag til en ny valglov er jo allerede af den højtærede indenrigsminister i fremsættelsestalen omtalt udførligt, og jeg skal derfor ikke trætte det høje ting med en fornyet gennemgang af lovforslagets enkeltheder, men indskrænke mig til nogle mere almindelige og principielle betragtninger vedrørende forslaget hovedlinier og vort partis syn på hele valglovsspørgsmålet.

Det er almindelig kendt, at venstre altid har ønsket under en eller anden form at få genoplivet den gamle valgordning med flertalsvalg i enkeltmandskredse. Der var vel heller ikke blandt andre partier i valglovskommissionen absolut uvillighed til at forsøge noget sådant, blot valg måden udformedes således, at der sikredes en ligelig fordeling af mandaterne partierne imellem.

Forskellige skitser til en valgordning, hvor man kombinerede flertalsvalg i enkeltmandskredse med valg af et vist antal til-

lægsmandater til at udligne den ved flertalsvalgene opståede skævhed i mandatfordelingen, blev opstillet, men hvordan man end vendte og drejede det, så viste det sig stadig, at skulle man nå den fulde forholdsmæssighed i mandatfordelingen, således som de øvrige partier krævede det, så måtte man så langt ned med kredsmandaternes antal og så højt op med tallet på tillægsmandater, at det måtte erkendes, at valgordningen var upraktisk og også set fra vort synspunkt meget lidt tilfredsstillende.

Vi måtte altså lade tanken om at vende tilbage til valg i enkeltmandskredse fare og kunne dernæst have ønsket en valgordning efter svensk mønster, altså forholdstalsvalg i amts- og storkredse, men ingen tillægsmandater. Også en sådan valgordning giver imidlertid en vis skævhed i mandatfordelingen, hvorfor denne vej heller ikke var farbar, når fuld forholdsmæssighed i mandatfordelingen krævedes.

Med andre ord, vort ønske om at komme helt bort fra tillægsmandatsystemet kunne ikke realiseres fuldtud, og vi måtte derfor nøjes med det noget mindre: at søge den nugældende valgordning ændret således, at tillægsmandaternes antal blev forholdsvis mindre. Det er som bekendt også sket; i det foreliggende valglovsforslag er der, når bortses fra de 4 mandater til Færøerne og Grønland, 135 kredsmandater og 40 tillægsmandater, medens der i den gældende valglov er 105 kredsmandater og 44 tillægsmandater.

Denne ændring betragter vi fra venstres side som en fordel, omend vi har måttet betale dette fremskridt med at forlade den D'Hondtske metode ved fordelingen af mandaterne indenfor de enkelte amter og storkredse, en ændring, der først og fremmest er til fordel for de mindre partier.

Man kunne naturligvis spørge, hvad jeg egentlig har imod tillægsmandaterne. Er en rigsdagsmand valgt på et tillægsmandat ikke lige så god en tingmand som den, der er valgt på et kredsmandat? Det er han selv sagt, det gør ingen forskel på ham eller på hans arbejde herinde, om han er valgt på den ene eller den anden måde. Manglen ved tillægsmandatsystemet ligger på et helt andet felt, og de fleste er vel også klar over denne mangel, men de plejer — og efter min mening med urette — at bagatellisere den.